

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 52

V Ptuj v nedeljo dne 24. decembra 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 4 strani priloge in šteje torej skupaj 12 strani ter več slik.

Tiha noč . . .

V tih noči se je porodila v betlehemskem hlevu bajnokrasi božanska uganka, — aleluja, aleluja!

Večna volja je postala meso, da zamore preliti svojo kri v odrešenje človeštva, — aleluja, aleluja!

Izmed najrevnejših ljudstva si je izbral Bog svoje stariše in prve prijatelje in učence; in predno so še dospeli tuji kralji z dragocenimi darili, začuli so že bedni pastirji božanski klic: aleluja, aleluja!

In najmočnejše mogotce, najbojevitejše armade, zemljo in morje, je premagala beseda ljubezni, porojena v Betlehemu, — aleluja!

Zopet so nam došli, prijazni, mili dnevi božičnih praznikov s toploto svoje srčne pobožnosti in s tihim veseljem otroških čustev . . . Užgite lučice pred jaslicami in na božični smreki! In pokličite deco, to nedolžno, čisto deco, ki redi že mesece sem vroče nade in želje v srcu, pokličite deco, odprite ji rajsko veselje svetega večera . . . In kadar zapojejo liki srebrnim zvončkom mehki mladinski glasovi, takrat se bode vrnila mladost tudi v vaše izmučene, izsepane duše, takrat užge vam svit smrekinih sveč svet ostenj čistosti in v srcu, takrat postanete i vi trudni in izdelani, bolani in žalostni, sovraženi in sovražni odrasli ljudje zopet otroci . . . Tiha noč, sveta noč . . .

Praznovali so jo pred tisočletji in praznujejo jo še danes. Človeštvo potrebuje upanja, s katerim premaga grenke ure vsakdanjega življenja in ki mu daje poguma, gledati smrti v oko.

Ljubezen se je porodila, pojdi božični polnočni zvonovi. Večna ljubezen, najkrasnejši izraz božanstva! In ziboljka ni tekla ljubezni v cesarskih palačah ter v judovskih templjih. Ljubezen ne pozna zlata in hermelina, bogastva in razkošja, — ljubezen je sama največje bogastvo, ki zatemni celo krasoto solca . . . Najlepša misel krščanstva tiči ravno v tem čudovitem združenju revščine in ljubezni. Danes se peha svet za zakladi in celo tisti, ki so poklicani, pridigovati čisto ljubezen, nabirajo te zaklade, ki jih žre rja in molji. V pozlačenih vozovih se vozijo tisti, ki bi se imeli zbirati pod ljudsko zastavo nacarenskega krščanstva. Celo premoženje obešajo na svoje vboگو truplo in pod dragocenim kamenjem počivajo po smrti. Tako je danes! Takrat, v tisti sveti noči betlehemske pa je porodila ubega Devica v revnem hlevu sredi pomanjkanja in bede, porodila v bolečinah — ne kakšnega dostojanstvenika in mogotca, temveč samega Sina nebeskega . . . Med pol nagimi berači prišel je na svet Odrešenik in le tisti so došli k njemu, ki so verovali na zvezdo-vodnico . . .

Božični zvonovi, prepodite vse sovražne misli! Krist se je rodil! Aleluja . . . Prepodite vse strupene čute in postanite zopet deca, nedolžna, verna, srečna deca! Aleluja . . .

„Štajerčevi“

kmetski koledar 1912

je že izšel

Obsega 144 strani, 17 krasnih slik, izredno veliko gospodarskih člankov, povesti, pesmi, smešnic itd., nadalje popolni seznamek štajerskih in koroških sejmov, kalendarij, poštno določbe itd.

Cena 60 vin., po pošti 70 vin.

Koledar se pošilja le tedaj, ako se znesek naprej plača; najbolje je, ako se pri naročbi kar za 70 vin znak priloži.

Kdor naroči 10 koledarjev, dobi enega zastonj.

Kupujte, širite in priporočajte ta najlepši in najcenejši napredni ljudski koledar!

Zadnji dnevi

tega leta se bližajo in treba bode misliti na dolžnosti v novem letu.

„Štajerc“

bil Vam je, cenjeni prijatelj, zvest boritelj za Vaše pravice. Pred nikomur ni klečeval in nikogar se ni bal. Brez ozira na levo in desno je hodil svojo napredno ljudsko pot. In ravno zato je sikala kačja zalega strupenih ljudskih sovražnikov tako besno proti „Štajercu“, ravno zato so se druževali v boju zoper „Štajerca“ vsi, ki živijo na ljudsko kožo in ki hočejo ljudstvo v temi ter revščini obdržati . . .

Prijatelji! Ob koncu tega leta, ki nam je prineslo toliko boja, dela in zmag, stopamo pred Vas brez velikih obljub in sladkih besed. Le nekaj pač lahko obljubimo:

„Štajerc“ ostane „Štajerc“ —

to znači, da svoje poti niti za ped ne zapusti, da bode i zanaprej edino neodvisno ljudsko glasilo, edinisamostojni list naprednih kmetov, obrtnikov in delavcev.

Vkljub temu, da se bode „Štajerc“ v novem letu bržkone povečal, ker bode pridobil priloge, ostala mu bode cena ista. Vsled tega bode „Štajerc“ i zanaprej največji in najcenejši tednik v slovenskem jeziku.

Treba pa je, da storite tudi Vi, cenjeni odjemalci, svojo dolžnost napram listu. Zato Vas vabimo tem potom na novo naročbo.

Vsi na delo! Razširjajte, naročajte, čitajte in priporočajte „Štajerca“!

Uredništvo in upravništvo.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

Politični pregled.

Italijansko-turška vojska. Zadnje dni se ni glede vojske ničesar izredno pomembnega zgodilo. V bližini mesta Tripolisa je toliko italijanske vojašnice, da se Turki na noben način uspešno braniti ne morejo. V nekaterih drugih krajih pa so dosegli Turki zopet lepe uspehe. O razširjenju vojne se zdaj v splošnem ne more govoriti, čeprav nastane morda v spomladi večja evropska nevarnost. Glede italijansko-turške vojne se je pričelo nasprotno celo o mirovnih pogajanjih govoriti. Na vsak način nido danes v nobenem oziru odločitve. Zato poročamo o vojski tudi popolnoma na kratko.

Delegacije. Z lastnoročnim pismom na zunanjanega ministra grofa Aehrenthala in avstrijskega ter ogrskega ministerskega predsednika sklical je cesar delegacije za skupne državne zadeve za 28. decembra. Govori se, da bode za predsednika delegacij postavljen koroški poslanec Dobernig.

V Ljubljani imajo zdaj zopet župana. Kakor znano, bil je občinski zastop pred 16 meseci razpuščen, ker je od cesarja nepotrjenega Hribarja zopet za župana volil. S tem se je po dolgem času nastopilo proti oni srbofilski in rusofilski gonji, katera se je od septembra 1908 l. naprej v Ljubljani grozovito širila. Hribar je seveda mislil, da bode vlado strmoglavil. Pa se je zmotil, — Hribar je izginjen in le polomi od njega vstvarjenih podjetij govorijo še o tem možu. Občinske zadeve v Ljubljani upravljal je zdaj 16 mesecev sem ces. kralj. komisar. Le-ta je tudi razpisal nove občinske volitve, pri katerih je bila Hribarjeva stranka pravzaprav hudo poražena, čeprav si je obdržala še en glas večine v zastopu, kjer ni bilo dotlej niti enega drugega strankarja. V občinskem svetu ljubljanskem sedi zdaj poleg 14 klerikalcev tudi 7 Nemcev in 1 socialist. Pri županski volitvi, ki se je vršila te dni, je bil za župana dr. Ivan Tavčar izvoljen. Kar se Tavčarja tiče, je eden starih spomenikov iz prve narodnjaško-liberalne dobe. Večjega pomene njegova izvolitev nima. Upati je, da bodejo zdaj v Ljubljani nastopili boljši časi, da se bode manj narodnjaške hujskarije delalo in manj javnega denarja zapravljalo.

Denar skozi okno se meče še vedno. V Grossarmingu (Zgornje-Avstrijsko) gradili so pri neki čuvalnici nov vodnjak, kar je kostalo 100 kron. Ko je bil vodnjak gotov, se ga je slavnostno svojemu namenu izročilo. K tej slavnosti so prišli m. dr.: en inženir državne železnice en inženir ravnateljstna in en zastopnik glavarstva. Troški te komisije so znašali 500 K. Za ta denar bi se lahko pet novih vodnjakov zgradilo . . .

Vohun. Na kolodvoru v Posenu so aretirali feldvebelna Schneider in njegovo ljubico, ki sta se hotela ravno odpeljati. Pod krilom dekleta so našli načrte trdnjave Posen in neko pismo ruske vojaške oblasti, v katerem se je vohunu 10.000 rublov za izdajstvo ponudilo.

Škof proti duhovniški politiki. Novi katoliški škof v mesta Speier, dr. Pfandlhaber, je izjavil, da ne vidi rad, ako se njemu podložna duhov-

ščina politike udeležuje. Zlasti smatra za slabo, ako se prižnovo v politične namene izrablja... Pametna beseda! Ko bi bilo le dosti takih duhovnikov, pa bi vera ne pešala...

Draginja in velekapital. Vse toži danes čez grozovito draginjo in — prav imajo ljudje. Ali mnogo je še neumnežev, ki delajo kmeta za to draginjo odgovornega. Zato pa je zanimivo enkrat pogledati, kako velikanske dobičke so napravili ravno v teh letih draginje gotove banke, karteli in industrijska podjetja. Avstrijski kreditni zavod, katerega glavni akcionar je Rotschild, je v prvem polletu 1911 napravila čistega dobička 11½ milijonov kron; zemljiško-kreditni zavod v istem času dobička 6½ milijonov kron. Nadalje je napravila ogrska kreditna banka za letošnjega prvega polleta čistega dobička 5½ milijonov kron. Te in razne druge banke napravile so v tem letu draginje mnogo več milijonov dobička nego v prejšnjih letih. Velikanski ti dobički bank pa ne prihajajo edino od borze, marveč tudi od velikih industrijskih podjetij, ki so večinoma v kartelih združeni. Vsled kartelov pa se je letos sladkor, pivo, špirit, petrolej itd. na nezasišani način podražilo. Dohodki mnogih industrij tečejo tako v žrelo kartelov, ki delajo vkljub dragim časom milijonske dobičke. Pred kratkim objavila je praška družba za železno industrijo svojo bilanco. Čisti dobiček znaša 12.775.486 K, dividenda pa 160 K za vsako akcijo, obresti na akcije po 5% znašajo 1.800.000 kron. Od skoraj 11 milijonov znašajočega ostanka se je dalo 10%, to je čez 1 milijon, upravnemu svetu družbe. Superdividendo pa se razdeli s 27%. Torej se obrestuje kapital v tej družbi s 32%; za vsakih 100 K dobi kapitalist 32 kron! V tem tiči mnogo vzrokov draginje in protikmetjski kričaji naj bi na te kapitalistične odeluhe mislili!

ljen iz samih prvaških zagriženec, občinske doklade za 50% povišal, potem bi dala volilci drugega volilnega razreda brez izjeme prvaškim gospodarjem že tokrat zaslužen brcin in napredni volilci bi že letos zmagali. Saj je jako značilno, da o tem tako važnem dogodku povišanja občinskih doklad noben prvaškilistič do sedaj niti besedice ni črnil, da so davkoplačevalci edino le po poročilih nemškega časopisja in naprednega „Štajerca“ o tem zelo važnem in dalekosežnem dogodku bili poučeni, da torej prvaška večina še danes nima poguma, da bi stopila pred svoje volilce in odkritosrečno priznala povišanje občinskih doklad. Brezpomembno je, da se je dotični razglas nabil na občinski deski, ker se za to, kakor je splošno znano, nihče ne briga. Napredni davkoplačevalci pripuščajo odgovornost za povišanje doklad prvaški večini, ki je in bode za to povišbo sama odgovorna. Napredna manjšina mora vsako odgovornost za ta roparski napad na že itak izčrpane žepe davkoplačevalcev odločno odklanjati in se bode omejila, skrbeti za to, da se bodo sredstva okoliške občine porabila v korist vseh davkoplačevalcev, ne pa v narodno-prvaške strankarske namene. **Gospodarstvo, ki je do sedaj vladalo v občinski hiši, nesramno zanemarjeno in strankarsko gospodarstvo se mora docela odpraviti in iztrebiti in to bo v prihodnosti glavna točka delovanja napredne manjšine,** ki pa bo postala v kratkem doglednem času znatna večina.

V nedeljo vršil se je v občinskem uradu okolice celjske shod občanov, na katerem se je glasovalo o tem, se li naj sklep starega odbora o povišanju občinskih doklad na 75% in o nagemu posojila v znesku 60.000 kron sploh predloži deželnemu odboru v odobritev. Veliko število volilcev se je izreklo **proti temu,** posebno zastopniki obrtnije, med njimi tudi slovenski posestnik paromlina Peter Majdič, največji davkoplačevalec v okoliški občini, kakor tudi mnogo hišnih posestnikov in kmetov. Po zakonu zamore občinski odbor davčne priklade za nova podjetja in stavbe (kanalizacijo) le tedaj skleniti, če temutri četrtine volilno pravico imajočih občanov, ki plačujejo obenem tri četrtine vseh davkov, pritrdijo. Ker pa reprezentujejo občani, ki so se protitemu izrekli, davčni znesek od več kot 30.000 kron (od vseh 86.000 kron), potem je, **če bo šlo po pravici,** ta napad občinskega odbora na žepe davkoplačevalcev za tokrat odbiti. Je že skrajno na času, da zavlada v tej občini vestno in redno denarno gospodarstvo. Že veliko let se mora okolišna občina celjska boriti z upravnim primankljajem. Pred štirimi leti je ta znašal 5.000 kron, od tega časa se je letno za okroglo 5.000 kron v zadnjem letu za okroglo

7.000 kron zvišal. Za povišanje občinskih doklad se dosedanj gospodari v okolici celjski niso mogli odločiti, akoravno so nekateri vestni gospodarji k temu svetovali, ker so navidezno nizke doklade potrebovali kot agitacijsko sredstvo v volilnem boju. Sedaj je volilni boj končan, niso si mogli več pomagati ter morali doklade tako znatno povišati, da je okoliška občina celjska najbolj obremenjena v celi deželi in da so doklade v okolici za 30% višje nego v mestu.

Posledice tega povišanja doklad morajo biti jako neugodne za občino in uje prebivalce. To povišanje doklad bo predvsem povzročilo velepomembnem poskok najemnine za stanovanja in samo ob sebi umevno tudi podražbo živil, ki jih prinašajo naši kmetje na trg, ker lahko vsi gospodarski činitelji prevažajo povišbo doklad na druge, kakor na primer hišni posestniki in kmetijski pridelovalci, ki bodo primorani, to zvišanje doklad na druge prevajati. Umevno je torej, da vlada med vsem prebivalstvom okoliške občine celjske in sicer med nemškimi in slovenskim prebivalstvom veliko ogorčenje in velikanska jeza in da slovensko strankarsko časopisje, ki si vpričote te strašne osramotitve ne ve pomagati, o tem povišanju doklad molči in vedno molči kakor grob.

Dopisi.

Sv. Andraž slov. gor. (Shod Miheta in Korošca.) Predzadnjo nedeljo sta bila pri sv. Andražu dva lepa gospoda. Eden se imenuje Miha Blencič plemeniti Potem, znani žrebčar, drugi pa je bil lep fant s korajšedrojo Korošec, ali po domače hophop. — Še nikoli ni bilo med andraževskimi župljani toliko hujskarij, kakor sedaj. Sveti mir in zadovoljnost sta vladala med ljudstvom, ali sedaj se že oglašajo hinavski klerikalni petelini. Tihota prišla ta dva gospoda med nas. Temna noč in gosti dež sta ju prinesla k nam. Ja, pri Andražu se je spremenilo vreme, odkar je zavlada „kmečka zveza.“ Sedaj so se pokazali značaji, ki prodajo za liter vina tudi svojo prepričanje. To ne škoduje, saj pameti ne more nihče nikomur kupiti. Ne bi nič rekel, ako pridejo gg. poslanci med naše ljudstvo s srcem in besedo, ter ga pouče o potrebnih stvareh in mu tudi naznanijo njihovo delovanje; ali žalibog to se pri Andražu ni zgodilo. Namen tega shoda je le bila hujskarija proti drugim strankam ter pridiganje bojkota. Vse kar ni pod farško komando, Brenciču ne ugaia. Ptuj ima le enega človeka za njega in ta je trgovec Lenart. Pri njem torej bi naj kupovali Andraževčani vse, kar potrebujejo. Ali kaj hočeš, ljubi Miha? Samo porhante in robcev mi ne potrebujemo. Torej ptujski trgovci, ne bojte se, kšeft še bo, čeravno Mihetu ni po volji. On pa naj le kupuje svoje gatic kjer hoče. Mi bomo do kupovali, kjer mi hočemo, ter si našagali pipice s šibicami naših ljudi, ali z „obmejenimi“ nikoli. Dragi „Štajerc“! Brencičevega jedlanja ni vredno popisati, ali nekaj Ti naj vendar sporočim. Uradniki leže Mihetu globoko v želodcu. Rekel je, da jih je 80% preveč. Vsi imajo previsoke plače, jedo vsak dan meso in površ še cigarete kade. Vse te grehe imajo ubogi uradniki pri našem glavarstvu. Pa še nekaj! Vsi govore perfektno slovenščino, po vzorcu Mihetove spühelske špraha. Oj ti reva, ti si raji prej naučil lepó slovenski govoriti, da ti ne bode trebalo zmeraj goniti „sicer in potem.“ Potem dragi Miha, bode zopet slaba, kadar ne bodeš več poslanec, sicer pa ti ni zameriti. S tujim perjem se lahko kinča vsak, samo tebi še vendar težko gre, ker imaš premalo možgan, drugač bi se boljše naučil Koroščevih govorov. Kako veseli bi bili Andraževčani, ako bi nam ti kaj povedal o vzgoji nezakonskih otrok, ter o spuščanju žrebcev. Pa kaj! O vzgoji pač ti ne moreš govoriti, ker še ti mnogo šol manjka, predno bi ti lahko zastopal samo navadnega učitelja. O kugi je lažje govoriti, ker veš, da se že tudi tebi delajo na jezičnu mehurji, drugač bi se ti ne bi tako zapletalo in bi ti ne šel tisti frdancani „rr“ tako težko iz ust. Dragi Miha, idi dol proti Adrijji, ter tamkaj prekriči morje, potem pa

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in beli teint dobiti in obdržati, umiva se edino z

Dama

„Steckenpferd“ lilijanim mlečnim milom (znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co. Teichman & L. Kos za 80 h. se dobi v vsaki apotekah, drožerijah in trgovinah s parfomom itd.

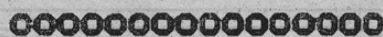
391

Ogromno povišanje občinskih doklad v okoliški občini celjski.

Velikanska povišba občinskih doklad v okoliški občini celjski od 50% na 75% je vzbudila pri vseh davkoplačevalcih največje ogorčenje in sicer to tem več, ker so prvaki to povišanje prikrivali in letnega proračuna sploh javno niso razpoložili. Da tega niso storili, je seveda lahko umevno; kajti razglasitev o povišbi občinskih doklad in javna razpoložitev letnega proračuna bi se morala ravno ob času razpisa volitev izvršiti in če bi vse to prišlo ob volitvah davkoplačevalcem do ušes, da je stari občinski zastop, kije bil sestav-

Zaroka v cesarski hiši.

Nadvojvodinja Isabella, ena 6 še samskih hčerk najvojvode Friderika, zaročila se je s princem Georgom bavarskim, kateremu je naš cesar stric. Ženin je sin princa Leopolda. Naša podoba kaže zaročenca.

Ali si se že na

„Štajerca“

naročil? Ako ne, stori to takoj!

Prinz Georg von Bayern und seine Braut Erzherzogin Isabella